

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ZAMORA NA ČELU REVIZIJONISTOV?

Bivši španski ministrski predsednik Zamora napoveduje borbo proti ustavi — Katoliški poslanci zapustili parlament — Pred prekinitvijo odnošajev z Vatikanom

Madrid, 16. oktobra. Nova španska vlada pod predsedstvom Azana je imela včeraj svojo prvo sejo. Po seji vlade je Azana izjavil, da bo vlada nadaljevala dosedanje politiko za ojačanje republikanskega režima ter da se bo strogo držala določb ustave, kakor jo bo sprejela ustavodajna skupščina.

Zdi pa se, da bo izprememba režima izzvala v Španiji nove notranje borbe. Takozvani katoliški poslanci, 42 po številu, so po dolgotrajnem posvetovanju naposled zapustili parlament in se odločili za borbo proti onim določbam nove ustave, ki ločijo cerkev od države. S podporo duhovščine upajo, da jim bo uspelo pridobiti mase in najkasneje pri prihodnjih volitvah zopet doseči oblast v državi. Iz izjave, ki jo je podal snovi bivši ministrski predsednik Zamora, sklepajo, da se bo tudi on pridružil tej skupini. V svoji izjavi napoveduje, da bo pričel propagando za revizijo nove

ustave, čeprav nova ustava v celoti ni še niti sprejeta.

Protikatoliške demonstracije se še vedno širijo. V Madridu samem je prišlo včeraj zopet do velikih izredov, pri čemer je bilo 14 ljudi ranjenih. Policija je morala rabiti orožje, da je demonstrante razgnala. Tudi v provinci zavemajo protikatoliški nemiri vedno večji obseg. Obljuba režima, da bodo ogromna cerkvena in samostanska posestva razdeljena med delavstvo in male kmete, je na mah pridobila široke mase za režim. Vpliv duhovščine, ki je bil takorekoč vsemogoč, je skoro čez noč izgubil in malo je verjetno, da bi mogla duhovščina zopet pridobiti svojo prejšnjo dominantno pozicijo.

Madrid, 16. okt. Papeški nuncij monsignor Tedeschini je včeraj posetil novega ministrskega predsednika Azana. Imela sta daljši razgovor, po katerem je Azana izjavil novinarjem, da je šlo samo za vljudnostni poset ter da je bil

papeški nuncij pri njem kot starosta madridskega diplomatskega zbora. Papeški nuncij je v svoji izjavi novinarjem to potrdil, dodal pa je, da obžaluje, da so se razmere v Španiji tako izpremenile, da bo zelo težko ohraniti diplomatske odnose med Španijo in Vatikanom.

V izvajanju ustavnih določb, ki so bile sprejete glede odnošajev cerkve do države, je prosvetni minister danes že izdal odlok, po katerem se redovnikom in duhovnikom zabranjuje poučevanje v šolah. Škofom se za enkrat znižajo njihovi prejemki iz državne blagajne za 50 odstotkov. Nadalje odločitve glede izгона redovnikov bodo še sledile. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da bo papeški nuncij Tedeschini v kratkem zapustil Španijo in odpotoval v Rim in smatrajo, da bo s tem obnem izvršena prekinitve diplomatskih odnošajev med Španijo in Vatikanom.

Revizija stanovanjskih najemnin

Poziv bana vsem hišnim posestnikom dravske banovine, da revidirajo previsoke najemnine in znižanje do konca meseca javijo sreskim poglavarstvom

Ljubljana, 15. oktobra. AA. Glede na inicijativo, katero je prevzela Pokrajinska zveza hišnih posestnikov za dravsko banovino in z namenom, da tudi s svoje strani podpre upravičeno zahtevo po znižanju stanovanjskih najemnin, je ban dravske banovine naslovil na imenovano Zvezo naslednji dopis:

»Z velikim zadovoljstvom sem prečital vaš poziv »Vsem hišnim posestnikom, zlasti ljubljanskim,« ki ste ga objavili v svojem glasilu »Moj dom« in ki je bil nato ponatisnjen tudi v dnevnem časopisu. Pravilno pojmuje socialne potrebe sedanje dobe ste naslovili resen in temeljito motiviran apel na vse svoje člane, naj ne odklanjajo brez vzroka oddaje stanovanj najemnikom z otroci in pri določanju višine najemnin upoštevajo splošne gospodarske in draginjske prilike v zemlji. S tem ste pokrenili pravičen način rešitve dveh perečih vprašanj: stanovanjskega problema, in sicer ravno onih, ki sta v zadnjem času povzročala, zlasti socialno in gospodarsko šibikim slojem, obilo gorja in nesreče.

Pridružujem se v celnem obsegu razlogom in zaključkom, ki jih navajate v svojem pozivu. Izven vsakega dvoma je, da so najemnine v večjih mestih in predvsem v Ljubljani mnogo previsoke, ker daleko presegajo predvideno zlato pariteto. V dobi, ko so znatno padle cene življenjskih potrebščin, ko se pod pritiskom obče gospodarske krize znižujejo prejemki državnih in zasebnih uslužbencev in delavcev, je zahteva po restrikciji stanovanjskih najemnin upravičena in zasluži, da jo prizadejete upoštevati. V interesu hišnih posestnikov pa je, da sami po lastni volji

in preudarnosti pristopijo k reviziji stanovanjskih najemnin in jih spravijo v sklad z načeli socialne pravičnosti in obstoječim dejanskim položajem. Jasno je, da bo, ako ostane sedanje nemogoče stanje, država primorana vzeti svoje državljanke v zaščito in zakonskim potom rešiti to vprašanje v smislu načel, ki ste jih izrazili in utemeljili v svojem pozivu.

Zahvaljujoč se vam za pravilno pojmovanje in dobro voljo, ki ste jo pokazali s tem svojim apelom, vas prosim, da delujete pri včlanjenih hišnih posestnikih z vso energijo na to, da se najemnine cene stanovanj čimprej primerne znižajo.

S svoje strani hočem budno slediti nadaljnjemu razvoju od vas započete akcije ter pozivam tem potom vse hišne posestnike, da po pravilni oceni v vašem apelu vsebovanih razlogov doprinesejo prostovoljno svojo žrtvo k omiljenju sedanje gospodarske in socialne krize.

Ker je njihova odločitev nujna in ne trpi odlaganja, zato naj hišni posestniki svoje tozadevne ukrepe do 31. t. m. sporoče pristojnim sreskim načelnikom, odnosno mestnim načelstvom v Ljubljani, Mariboru in Celju ter naj navedejo poleg najnujnejših krajevnih podatkov o svojih hišah ime in poklic strank, katerim se je najemnina znižala, število stanovanjskih prostorov ter višino dosedanje in znižane najemnine.

Prednji dopis je istočasno priobčen vsem v prednem odstavku omenjenim oblastvom in bo objavljen tudi v dnevnem časopisu.

Ban: dr. Marušič, I. r.

Debata o Brüningovi deklaraciji

Zanimiva ugotovitev dr. Brüninga na napade nemške ljudske stranke

Berlin, 16. oktobra. AA. Iz dosedanjega poteka velike parlamentarne razprave o vladni izjavi se ni moglo sklepati na izid glasovanja o zaupnici vladi, ki bo takoj po končani razpravi. Najvažnejši dogodek včerajšnjega dne je bil govor vodje nemške ljudske stranke posl. dr. Dingeldeya. Stališče te stranke bo najbrž odločilno za izid glasovanja.

Poslanec nemške ljudske stranke Dingeldey je predvsem kritiziral politiko prvega Brüningovega kabineta. Očital je, da bivša Brüningova vlada ni omogočila sodelovanja vseh strank, ki so bile pripravljene za aktivno in pozitivno politiko. Priznal je, da so grešili tudi voditelji nemškega gospodarstva, toda krize niso izzvale napake nemških gospodarstvenikov, temveč inozemski činitelji. V nadaljnjem govoru je zahteval, naj da Nemčija pobudo, da se reši po mednarodnem potu vse kompleks gospodarskih vprašanj, ki težijo ljudstvu. Vlada je kriva, če se gospodarska kriza do tega trenutka ni omilila.

Dr. Dingeldey je nadalje izjavil, da njegova stranka ne more več podpirati Brüningove vlade. Pristavil pa je, da še ni sklepal, ali naj glasuje za nezaupnico ali pa se vzdrži glasovanja. Sprva je njegova stranka podpirala Brüninga, kasneje in zlasti v zadnjem času pa uvajajo vladni zasilni ukrepi nove davčine, kar otežuje nadaljnjo podporo.

Ko je dr. Dingeldey vprašal, zakaj vlada ni namesto državne intervencije med delodajalci in delojemalci uvedla prostovoljne delovne skupnosti, je dr. Brüning glasno vpadel, da je državna vlada hotela to skupnost že uvesti lani pred binkoštnimi prazniki, da pa so to preprečili veleindustriji. Kancelar Brüning je ugotovil, da je nemška vlada že meseca aprila delala na to, da se organizira skupno z gospodarstveniki akcija za rešitev krize, da so pa to preprečili ravno gospodarski krogi.

Nato je govoril poslanec centruma Leick, ki je obljubil vladi podporo stranke.

Mednarodna finančna konferenca

Basel, 16. okt. Upravni svet banke za mednarodna plačila je sklenil sklicati vse države, ki so zaradi obstoječih finančnih težkoč izdale devizne omejitve, k skupni konferenci, na kateri naj bi se dogovorile po enotnem postopku. Ta konferenca bo najbrž na Dunaju ter se je bodo predvidoma udeležile Nemčija, Avstrija, Češkoslovaška, Poljska, Madžarska, Rumunija, Grčija, Italija in Jugoslavija.

Angleške volitve

London, 16. oktobra. Voditelj delavske stranke, bivši zunanji minister Henderson je imel na snočnem shodu delavske stranke govor, v katerem je med drugim naglasil, da se smatra slej ko prej za predsednika svetovne razoroževalne konference, ker je bil izvoljen ne kot angleški zunanji minister, marveč kot oseba.

London, 16. oktobra. AA. Danes bodo imenovali v vseh volilnih okrajih kandidata za parlamentarne volitve, ki bodo 27. oktobra. Macdonald, ki je bil ves teden na volilni agitaciji, se v torek odprde v spremstvu hčerke v druge volilne okraje. Govoril bo med drugim v Bassetlawu, kjer kandidira njegov sin, član narodne vlade. Posetil bo tudi Lichfield in Debrý, kjer kandidira tajnik za domovne Thomas. V Seaham se vrne z letalom v petek in ostane tam do volitev.

Osnovanje francoske družbe za trgovino z Rusijo

Pariz, 16. oktobra. »Petit Parisien« napoveduje osnovanje posebne francoske družbe za trgovino s Sovjetsko Rusijo. V tej družbi bodo združena vsa večja francoska podjetja. Osnovna glavnica bo znašala za enkrat 500.000 frankov. Če se bo ta sistem obnesel, bo zaključitev oficijelne trgovinske pogodbe med Francijo in Sovjetsko Rusijo nepotrebna.

Kolera v Iraku

Jeruzalem, 16. oktobra. V Iraku se bliskovito širi epidemija kolere. Obbolelo je prebivalstvo celih vasi. Zaradi slabih prometnih zvez in močvirnatih terenov je pobijanje te nevarne bolezni zelo oteženo. Vlada tudi veliko pomanjkanje cepiva in drugih sredstev za uspešno pobijanje kolere. Ker se je bati, da bi se bolezzen razširila tudi na Palestino, je palestinska vlada izdala najstrožje ukrepe ter uvedla na meji zelo strogo karanteno.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Amerika in mandžurski spor

Japonska se protivi sodelovanju Zedinjenih držav pri razpravah sveta Društva narodov o kitajsko-japonskem sporu

Zeneva, 16. oktobra. AA. Čim je dospel odgovor japonske vlade o sodelovanju Zedinjenih držav v razpravah sveta Društva narodov o kitajsko-japonskem sporu, je predsednik zasedanja francoski zunanji minister Briand sklical tajno sejo predstavnikov Nemčije, Anglije, Italije in Španije. Na seji so obširno razpravljali o stanju, ki je bilo ustvarjeno z odgovorom Japonske, niso pa sprejeli nobenega končnega sklepa. Odgovor japonske vlade predstavlja obširen dokument, v katerem se Japonska ne protivi direktno sodelovanju Zedinjenih držav pri reševanju kitajsko-japonskega spora, vendar pa Japonska naglašala mnoge razloge, zaradi katerih smatra, da ne bi bilo treba povabiti Zedinjenih držav k sedanjemu zasedanju sveta Društva narodov. V glavnem se iz odgovora japonske vlade lahko sklepa, da japonski delegat pri Društvu narodov ne želi, da bi se pridružil kolektivnemu koraku ostalih članov sveta Društva narodov v Washingtonu.

je izjavil, da od Društva narodov glede ureditve spora v vzhodni Aziji ne pričakuje mnogo. Zedinjene države se ne bodo mnogo vmešavale v ta spor. Mir se bo najbrž dosegel s tem, da bodo zastopniki drugih držav stopili v zvezo z Japonsko.

Zeneva, 16. oktobra. AA. Povabilo Zedinjenim državam, naj se udeležijo razprav sveta Društva narodov o mandžurskem sporu, izrecno poudarja, naj ameriški delegat prisostvuje razpravam le kot svetovalec brez pravice do glasovanja.

Japonske zahteve

Zeneva, 16. oktobra. AA. Po najnovejših vesteh je Japonska za ukinjenje vojaških operacij v Mandžuriji postavila naslednje pogoje:

1. prepoved sovražne propagande proti Japonski na Kitajskem.
2. končnoveličavno priznanje japonskih pravic v Mandžuriji.
3. direktna pozahtanja med Japonsko in Kitajsko v Nankinu in v drugih mestih v prisotnosti zastopnikov mandžurskih oblasti.

Preprečena kriza japonske vlade

Tokio, 16. oktobra. AA. Nezadovoljstvo javnosti in širših krogov z vladno politiko v Mandžuriji, ki da je prešibka, je dovedlo do trenutne krize japonskega kabineta. Ki pa je bila kmalu premagana. Predsedniku vlade se je posrečilo oreničati volilne japonske državljane, voditelje strank in volavštva, da bo japonska vlada z energijo zaščitila interese proti Kitajski.

Predsednik avstrijskih zveznih železnic umrl

Dunaj, 16. oktobra. Včeraj je nenadoma umrl predsednik avstrijskih zveznih železnic Franc Penzig, star 67 let.

Velik požar v Spuhlji pri Ptuj

Ogenj je uničil štirim posestnikom domove in vse pridelke

Ptuj, 16. oktobra. V prijazni vasi Spuhlja, ki je oddaljena od Ptuja kake tri četrt ure in šteje 139 hiš, je izbruhnil včeraj ob 16. katastrofalni požar. Posestnik Alojzij je zapazil, da švigajo ognjeni zublji iz kupa slame za gospodarskim poslopjem. Klical je na pomoč in prihiteli so sosedje z vedri vode ter pričeli gasiti. Včerajšnji dan pa je bil zelo vihar in je hud veter hipoma prenesel ogenj na druga s slamo krita gospodarska poslopja. Plameni so zajeli tudi stanovanjsko hišo sosedu Tomažu Brenkoviča. Ta hiša je zgorela z gospodarskim poslopjem vred do tal ter si je družina rešila golo življenje in živino. Posestnik ceni škodo nad 70.000 Din, zavarovan pa je bil samo za 12.500 Din. Svinjak in hlev sta pogorela tudi posestnici Marji Bolcer. Na tem posestvu pa je močan veter dobro učinkoval, kajti pihal je v nasprotno stran in je tako ostala stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem vred nepoškodovana. Vsa ta posestva so na severovzhodu vasi. Ker je veter pihal proti jugovzhodu, so se vnela tudi poslopja Adolfa Rosenfelda in Antona Horvata. Ta posestva so od drugih oddaljena dobrih 500 korakov. Adolf Rosenfeld je železničar, ki si je šele pred kratkim s svojimi skromnimi prihranki postavil svoj dom. Le nekaj pohištva je rešil in pri reševanju se je tudi močno opeknel. Škode ima nad 200.000 Din. Antonu Horvatu pa je zgorelo vse. Tudi dve svinji in telce niso mogli več rešiti iz gorečega hleva.

Tudi posestnik Zelenik, pri katerem je začelo goreti, je dobil pri reševanju hude opekline. Pogorelec je prihitelo na pomoč šest gasilnih društev, ki pa niso mogla uspešno gasiti zaradi močnega vetra in pomanjkanja vode. Šele gasilci iz ptujskega mesta so uspešneje stopili v akcijo, ker so bili opremljeni z dovolj dolgimi cevmi, da so lahko vodo napeljali iz pol druge kilometra oddaljene Drave, dočim so morali drugi gasilci s svojimi pripravami črpati vodo iz domačih studencev. Pogoreli so obupani in nujno potrebni pomoči, ker jim je ta katastrofa uničila ne samo domove, temveč tudi vse pridelke.

Škode. Štefan in Kovšca bosta imela opravka s policijo.

Snoči okrog pol 1. je opazil avtotaksi Emerik Filipan, da mu je nekdo iz avtomobila pred Hafnerjevo gostilno v Prihodni ulici izmaknil usnjat suknjič in čepico v skupni vrednosti 1500 Din. Šofer je stekel za neznanecem in ga vjel ter izročil stražniku. Policija je ugotovila, da gre za brezposelnega rudarja Ivana B., stanujočega v mestni ogrevalnici na Poljanski cesti. Pri zaslišanju je B. dejal, da je suknjo »ukradel samo« za šalo, verjetno pa je, da bo za šalo nekaj časa sedel.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2273.78 — 2280.62, Bruselj 788.14 — 790.50, Curih 1098.45 — 1101.75, London 213.51 — 221.01, Newyork 5591.01 — 5608.01, Pariz 220.68 — 221.34, Praga 165.86 — 166.36, Trst 287.42 — 293.42.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.05, Pariz 20.00, London 19.75, Newyork 510, Bruselj 71.75, Milan 26.40, Madrid 45.75, Amsterdam 207, Berlin 116.75, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.10, Budimpešta 90.02 in pol.

Seja ljubljanskega občinskega sveta

Predsedstveno poročilo — Finančne in druge tekoče komunalne zadeve

Ljubljana, 16. okt.
Včeraj je bila po daljšem odmoru zopet redna seja ljubljanskega občinskega sveta.

Župan dr. Puc je po ugotovitvi sklepčnosti v svojih predsedstvenih poročilih predvsem poudarjal važnost kraljevega akta z dne 3. septembra t. l., s katerim je bila dana našemu narodu nova ustava.

Brez dvoma je ta ustava, kakor je naglašal g. župan, sposobna, da tvori podlago udejstvovanja najširših plasti našega naroda pri delu za gospodarsko in politično preureditev države. Zato je prav, da izreče občinski svet Nj. Vel. kralju svojo najiskrenejšo zahvalo za ta čin. (Splošno odobravanje vseh občinskih svetnikov.)

Nadalje je poročal župan, da je finančno ministrstvo, oziroma ministrsko predsedstvo z odlokom od dne 15. septembra odobrilo proračun ljubljanskega mesta, kakor ga je sklenil občinski svet. — Nadzorstvena oblast je odobrila tudi prodajo poslopja Delavske zbornice, kakor je sklenil občinski svet. — Občinski svetniki ljubljanski so pretekli ponedeljek v deputaciji izrazili ministru za gradbeništvo dr. Kramerju prošnjo, naj vpliva na bansko upravo, da bi pospešila posajanje in zaključek glede elektrifikacije naše banovine pri čemer je v prvi vrsti prizadeta mestna občina ljubljanska, ki ima najmočnejšo elektrarno v banovini. Gospod minister je obljubil, da bo zastopal interese mestne občine ljubljanske. — Maršal dvora je sporočil, da je Nj. Vel. kralj dovolil, da se zavod za onemoglost, za katerega je bil položen temeljni kamen ob proslavi 10letnice njegovega vladanja, imenuje »Dom kralja Aleksandra«. — Župan se je nato v toplih besedah spomnil v zadnjem času umrlih zaslužnih narodnih delavcev, predsednika odvetniške zbornice dr. Danila Marajona, ki je bil več let član občinskega sveta, odvetnika dr. Krišperja, zaslužnega delavca za razvoj našega tujškega prometa in vztrajnega tihega sodelavca za napredek ljubljane, in pokojnega prvomestnika CMD notarja Hudovernika, odličnega pravika in narodnega borca. Občinski svetniki so počastili njihov spomin s trikratnim klicem slava.

Poročila finančnega odseka

O predložitvi finančnega odseka je poročal občinski svetnik Tavčar.

Dovoljen je bil kredit iz proračunske rezerve v znesku 7000 Din za nakup dveh mask proti strupenim plinom za poklicne gasilce. Zadruga »Dom in mir« je bila oproščena plačevanja prirastkarine, ker gre za nabavo cenjenih stanovanj za njene člane. Jugoslovanska sokolska Matica bo na poštne korespondenčne karte natisnila propagandne slike raznih, za tujski promet pomembnih krajev države. Na predlog finančnega odseka je bil dovoljen kredit Din 12.500 za natis 100.000 ljubljanskih slik na poštne dopisnice. Ivanu Vojkoviču je bila odpisana dolžna najemnina, ker je brez sredstev. Na prošnjo Gremija trgovcev je občinski svet sklenil prispevek k stroškom kurjave in razsvetljave za gremijalno šolo v Ljubljani, in sicer za kurjavo v znesku 8000 Din in za razsvetljavo v znesku 3095 Din. Odobrena je bila nadalje naprava ograje v drevnici centralnega šolskega vrta in odobren v to svrhu kredit 10.000 Din. Mirotu in Cirilu Staniču se proda mestna parcela v Koleziji v izmeri 596 kvadratnih metrov po 14 Din za kvadratni meter. Slednji je občinski svet odklonil pritožbo Josipa Jamnika, Emila Auersperga in Marije Pavličeve proti predpisu prirastkarine, enak pritožbi Josipa Pretnerja, je občinski svet ugodil v toliko, da je znižal delovno prirastkarino.

Poročila gradbenega odseka

Za gradbeni odsek je poročal podžupan prof. E. Jarc, Anici Lesjak, Franu Bregarju, Rajku Turku, Družbi American Motors in Evaldu Popoviču se dovolijo zaprosene parcelacije zemljišč. Mestna občina odstopi potreben svet za regulacijo Malega Grabna brezplačno. Predlog odseka za uvedbo razlastitvenega postopanja o zemljišču Ane Trdinove v svrhu podaljšanja ulice Karla Kotnika je bil odgođen do prihodnje seje, da se med tem morda doseže sporazum z lastnico glede odkupa. O ponudbi Milana Cimermana za Jakoba Grabarja glede odkupa sveta v Šiški je bilo sklenjeno, da se odkloni, občina pa je pripravljena zamenjati ponudeni gozdni svet na Šišenskem hribu z zemljiščem v razmerju 10 : 1, ker je prvi svet cenjen na 9 Din kvadratni meter, drugi pa na 90 Din kvadratni meter. Ugodeno je bilo prošnji Frana Zelenika za prodajo dela mestne parcele pri Koleziji. Cirilu Tavčarju se proda 90 kvadratnih metrov mestnega sveta pri Koleziji po 20 Din. Vijemu Plešku 526 kvadratnih metrov v Trnovem po 25 Din, Aleksandru in Ivanki Goliji ob strugi Gradaščice mestni svet kvadratni meter po 10 Din. Rudolfu Douganu se vrne odkupljena parcela 220-8 v svetokriškem okraju pod pogojem, da odstopi v primeru potrebe potreben svet za razširjenje Kopalnice ulice. O pritožbi dr. Azmana proti odloku stavbnega dovoljenja, ki določa napravo trotoarjev, je bilo sklenjeno, da velja oprostitev naprave trotoarja samo za dr. Azmana, ne pa za njegove pravne naslednike. Mestni elektrarni se dovoli zgradba podzemnega transformatorja na križišču Tržaške in Bleiweisove ceste. Ugodno je bila rešena prošnja Stebeja in Slogama glede podpisane rezerve za izredno stavbno dovoljenje. Slična prošnja Alojzije Židan je bila odklonjena. Odobrena je bila ponudba J. Kozlerja za odkupnino v zvezi z reverzom za stavbno dovoljenje adaptacije njegove hiše v Selenburgovi ulici. Prav tako je bila sprejeta ponudba odkupnine Forsterja in Gogale v zvezi z reverzom za stavbno dovoljenje. Prošnja Frana Mališa za preložitve Heidrichove ulice je bila zavrnjena.

Regulacija Dunajske in Emonske ceste

Podžupan prof. Jarc je nato poročal v imenu gradbenega odseka o načrtih za regulacijo Dunajske in Emonske ceste. Po daljši razpravi sta bila načrta soglasno odobrena. Obširneje poročamo o obeh načrtih na drugem mestu.

Personalno-pravne zadeve

Za personalni pravni odsek je poročal namesto načelnika dr. Bohinjca, ki se zadnje seje odseka ni mogel udeležiti, ker je bil zadržan, obč. svet. dr. Ravnihar o raznih prošnjah za sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo.

Oskrbovanje državnih mostov

Ministrstvo za gradbe je pozvalo mestno občino, naj v smislu novega cestnega zakona prevzame v oskrbovanje državnih mostov, šentjakobskega čez Ljubljano in karlovškega čez Grubarjev prekop. Stroške za popravila mostov nosita država in občina na polovico.

Ugodilo se je prošnji knezoškofjskega ordinarijata o prenosu lastništva pokopališča pri Sv. Krištofu na pokopališki sklad v Ljubljani, kar je v glavnem samo formalna zadeva.

Občinski svet je imenoval kot zastopnika v I. stavbi zadržanih mestnih namestnikov občinskega svetnika inž. Bevca in inž. Zupaniča, v stavbo zadržano »Domačija« inž. Bevca in mag. nadsvetnika Mačkoviča, v stavbo zadržano »Železniška družina« pa obč. svet. Zupaniča in mestnega gradb. svet. inž. Mušiča.

Pogodba z Maloželezniško družbo

Maloželezniška družba je predložila načrt pogodbe z občino zaradi odškodnine za uporabo mestnih cest. Ker je mestna občina lastnica dveh tretlin delnic Maloželezniške družbe, je jasno, da je njeno razmerje sedaj drugo, kakor je bilo svoččasno, ko je prvi tramvaj gradila družba Siemens Halske. Personalno-pravni odsek je k predloženju pogodbi predlagal razne spremembe, med drugimi, da mora Maloželezniška družba vsa dela javno razpisati, da mora obliko prometnih voz določiti mestna občinska uprava in prav tako tudi vozni red in vozino. Družba mora vsako leto meseca januarja plačati za dosedanje proge 500 Din priznavalnine za uporabo mestnih cest, v bodoče pa za vsak nov kilometer nadaljnjih 50 Din. Mestna občina lahko zahteva od Maloželezniške družbe vsak čas potrebna pojasnila in poročila. Za poravnavo sporov se določijo posebno razsodišče, čigar predsednika imenuje, ako se ne doseže sporazum, deželno sodišče v Ljubljani. Pogodba traja do 1. 1941, ko preidejo vse naprave in vse vozni park Maloželezniške družbe brezplačno v last mestne občine.

Župan dr. Puc je poudarjal, da je mestni občini dana prilika, ker ima dve tretlini delnice v rokah, da po potrebi pogodbo tudi izpremeni, če ji ne bo prijala.

Obč. svet. Frelih je priporočal odkup zadnje tretline delnic Maloželezniške družbe, nakar je župan dr. Puc pripomnil, da so se posajanja sicer pričela, vendar pa se niso zaključila, ker zadeva ni tako nujna in ima občina druge važnejše izdatke.

Po raznih pripombah obč. svet. dr. Fetičha, ki je opozarjal, da pogodba ne sme ovirati razvoja družbe, in obč. svet. Rupnika o odnosih naprav tverdi Siemens-Halske, je bil odsekov predlog soglasno sprejet.

Izpopolnitev upravnega odbora Maloželezniške družbe

Župan dr. Puc je sporočil, da bo v soboto občini zbor Maloželezniške družbe, na katerega dnevnem redu so volitve v upravni odbor. Po statutu družbe izpade iz upravnega odbora četrtina članov. Občinski svet so doslej zastopali v njem podžupan Jarc, obč. svetniki dr. Fetičh, Urbas, dr. Lukan, dr. Klepec, Orehek, inž. Dittich in Josip Turk. Zadnji trije izstopijo na podlagi žreba iz upravnega odbora, do čim izpadeta iz nadzorstva obč. svetnika Tavčar in inž. Zupanič.

Na predlog obč. svet. Rebeka je občinski svet sklenil, da imenuje občina v upravni odbor Maloželezniške družbe dosedanje svoje zastopnike.

Za zgradbo malih stanovanj

Obč. svetnik Anton Likozar je vložil naslednji predlog za zgradbo malih stanovanj:

Ministrstvo za finance je z odlokom D. R. br. 57.572 z dne 11. maja 1928 odobrilo mestni občini najetje posojila 6.000.000 dinarjev

za zgradbo malih stanovanj.

Ker to posojilo ni zadostovalo, je bilo dovoljeno z odlokom ministrstva za finance z dne 5. januarja 1929 D. R. br. 178.399-28 najetje dodatnega posojila 1.000.000 Din v navedeno svrhu. Od tega posojila je trenutno na razpolago še okoli 700.000 Din.

Mestna občina je za ublažitev stanovanjske bede doslej porabila nad 60 milijonov dinarjev ter s tem prevzela nase breme, ki ga spričlo težkega gospodarskega položaja ne more več zviševati. Lahko pa podpira stanovanjsko akcijo s tem, da audi strankam, ki žele graditi mala stanovanja, jamstvo ali primerna brezobrestna posojila v gotovini proti obrestovanju, kakor je določeno za mestno občino. V vrsto takih posojil bi spadala tudi posojila strankam, ki si žele zgraditi barake pod doslej občinskimi posojili, predvsem tako, da ostane mestna občina lastnica barak do odplačila dovoljenega posojila.

V to svrhu predlagam, da se ostanek enomilijonskega posojila za zgradbo malih stanovanj cca. 700.000 Din porabi na naslednji način:

1. Za refundacijo izrednih dohodkov

mestne občine iz akontiranih posojil na račun od ministrstva za finance z odlokom od 25. julija 1930 br. 38.587 odobrenega garancijskega posojila do zneska 400.000 Din.

2. Za refundacijo prav tako izrednih dohodkov mestne občine iz začasnih akontiranih posojil za zgradbo barak 117.000 dinarjev.

3. Ostanek okroglo 183.000 Din za dovojevanje novih posojil strankam, ki si žele zgraditi barake pod navedenimi pogoji.

Vsa ta posojila naj se dajo strankam brezobrestno in se morajo odplačati v roku do največ treh let od dne, ko je bilo posojilo izplačano.

Odplačilo mora mestna blagajna odvajati redno vsak mesec Mestni hranilnici ljubljanski.

Obresti in amortizacijo naj krije mestna občina iz rednih dohodkov.

Predlog je župan odkazal finančnemu odseku.

Zmanjšanje doklad na uslužbenški davek

Obč. svetnik D. Kosem je vložil naslednji predlog:

Z odobritvijo proračuna mestne občine ljubljanske je bila odobrena tudi 60% mestna in 13% cestna doklada na vse direktne davke.

Tako sta se pričeli obe dokladi pobirati tudi od uslužbenškega davka in sicer od davka, ki je predpisan na plače, ki presegajo 4000 Din na mesec.

Isti dokladi se pobirata tudi od izrednih dohodkov, ki se obdavčujejo po členu 96 davčnega zakona. S tem se obdavčujejo tudi izredni dohodki delavca, uslužbenca in sploh malega človeka, ki sicer morda z vsemi skupnimi dohodki — rednimi in izrednimi — ne presežejo 4000 dinarjev na mesec. V tem je nedoslednost, ker bi morali spadati v zaščitene dohodke od iznosa 4000 Din mesečno vsi dohodki, torej redni in izredni.

Obenem s predpisovanjem avtonomnih doklad na direktne davke, na dohodke preko 4000 Din in na dohodke, obdavčene po čl. 96, pa so se pričeli izterjati tudi zaostanki za vse leto nazaj, kar je tem hušje, ker so davčna bremena še itak občutna in se tem pridružijo tako še vsote, ki naj krijejo nepredvidene davčne zaostanke, ki jih zlasti mali človek ni pričakoval. In pričakoval jih je tem manj, ker je mestna občina ljubljanska že za leto 1930 opustila pobiranje doklad na uslužbenški davek, pri čemer je žela vsestransko odobravanje.

Glede na vse to predlagam, naj občinski svet sklene:

Zaostankov na naslov 60% mestne doklade in 13% cestne doklade za leto 1931, ki izvirajo iz dohodkov, obdavčenih po čl. 96 davčnega zakona in spadajo v prvo stopnjo, torej do 1000 Din, mestna občina ljubljanska ne izterja. Dosedeno s tem opusti obdavčenje teh dohodkov tudi v prihodnjem proračunskem letu, kolikor ne bodo vse mestne doklade na direktne davke z bodočim proračunom še temeljno izpremenjene tako, da bo zaščiten in obvarovan težkih bremen delavec, uslužbenec, obrtnik in sploh mali človek na račun gmočno boljše stoječih slojev.

Predlog je župan odkazal finančnemu odseku.

Obč. svetnik Rajner je vložil v imenu stavbne zadruge »Železniške družine« predlog, naj se ena izmed ulic na svetu, kjer gradi »Železniška družina« ob kamniški železnici svoje stanovanjske hiše, imenuje po županu dr. Pucu. Župan je ta predlog odkazal gradbenemu odseku.

Plačevanje kuluka

Obč. svetnik Frelih je ob zaključku seje omenil, da je ban dr. Marušič izdal 25. septembra odlok, po katerem se more odplačilo za banovinski kuluk odgoditi do 31. septembra, pozneje pa plačati v obrokih. Prosil je, naj bi se mestna občina poslužila te pravice in naprosila bansko upravo za odgoditev plačila banovinskega kuluka. Nadalje je prosil župana, naj posreduje pri ministru za gradbe dr. Kramerju, da se omogoči popolna ukinitev občinskega kuluka v Ljubljani.

Župan dr. Puc je odvrnil, da bo pač ukrenil vse, kar je mogoče, vendar pa preko ukrepov centralne vlade ni mogoče iti. Gotovo pa bo občinska uprava vedno poudarjala svoje stališče, da je načelno proti kuluku, ker ni za naše razmere primeren.

Obč. svetnik Frelih je interpeľiral župana še zaradi začasne zgradbe Kmetijske družbe na dvorišču ob Gosposki ulici, nakar je župan dr. Puc pojasnil, da so bili po ponovnem komisijemskem ogledu interesi meščanov in občine popolnoma zavarovani.

S tem je bila javna seja zaključena. Na tajni seji so rešili razne personalne zadeve manjšega pomena. Razpisana služba mestnega zdravstva je bila podeljena dr. Mariju Ahčinu.

Pogodil je misli

Znameniti čarovnik Belachi je po končani predstavi zapustil dvorano. Pri izhodu je Belachi izročil vratarju napitnino. Ves začuden je gledal vratar ob svoje roke, v kateri je držal napitnino, na znamenitega čarovnika in je končno vzkliknil: »Res zna misli uginiti!« Belachi je dal namreč v svoji raztresenosti vratarju Aspirin tableto, ki jih je vedno nosil s seboj in lahko si mislimo vratarjevo začudenje, kajti mučil ga je baš revmatizem.

Odkritje spomenika

dr. Žerjavu

Navodila udeležencem velike nedeljske spominske svčanosti na pokopališču pri Sv. Križu

Ljubljana, 15. oktobra.

Na pokopališču pri Sv. Križu je vse urejeno in pripravljeno za svečano odkritje veličastnega spomenika, kateremu bodo v nedeljo dopolne prisostvovali množice časticev nepozabnega dr. Gregorja Žerjave. Ljubljancem so budo pridružili mnogi deželani ter počastili spomin velikega narodnega delavca in njegove blage življenjske družice, ki ju je smrt združila tudi v skupnem grobu. Mnogi tudi že te dni pohitevajo na pokopališče, da si ogledajo ureditve nove grobnice. Slika, ki jo priobčujemo, predstavlja grob, v katerem sta dr. Gregor Žerjav in soproga Milena počivala do preteklega torka, ko se je izvršil prenos njunih krst v novo grobnico, urejeno v isti črti in oddaljeno jedva 100 korakov. V pričujočem grobu pa sanjajo večni sen starši in sestre dr. Gregorja Žerjave.

Spored slavnosti

v nedeljo je naslednji:

- Ob 9. uri slavnostni občni zbor ZKD v veliki dvorani Kazine v proslavo desetletnice ZKD in v počastitev spomina ustanovitelja in prvega predsednika, nepozabnega dr. Gregorja Žerjave.
- Ob 11.15 odkritje spomenika na pokopališču pri Sv. Križu:
 - Godba Sokola I. zaigra koral;
 - Forsterjevo kantato »Umrli je mož« zapoje Hubadova pevška župa;
 - slavnostni govor ministra za javna dela g. dr. Alberta Kramerja in odkritje spomenika;
 - spominski govor ministra g. Svetislava Popoviča;
 - spominski govor staroste Jugoslovanske gasilske zveze g. Josipa Turka;
 - spominski govor zastopnika delavstva;
 - spominski govor zastopnika kmetov;
 - spominski govor ministra gosp. Ivana Puclija;

Iz ječe pobegnil

Ljubljana, 16. oktobra.

Ko so v jetnišnici deželnega sodišča včeraj popoldne delili menažo, so bili mahoma vsi pazniki arlamirani in po celicah se je naglo razširila vest, da je kaznenec Janez Plajbes pobegnil. V jetnišnici je bil Plajbes zaposlen kot hišni delavec. Včeraj popoldne je izbral ugodno priliko in jo popihal skozi stranska vrata. Odsel na je civilno obleko nekega drugega kaznenca, ki bi moral po kosilu zapustiti jetnišnico, ker je kazen odsedel. Kaj je Plajbesa na zimo gnalo iz ječe, ni znano. Pravijo, da ga je neodoljiva ljubezen do izvoljenke premotila, da je pobegnil. Bil je močno zaljubljen v neko Cvetko, ki je bila tudi za rešetko, a je zapustila jetnišnico pred dnevi.

Janez Plajbes je bil rojen l. 1908 na Golniku in je nevaren zločinski tip srednje postave. Po poklicu je čevljarček, a v zaporih se je izučil metlarstva. Je pustolovski narave. Drži močno na elegantno obleko. Spomladi se je okrog Kamnika izdal za solastnika tovarne metel Andrej Gostinčar & drug iz Zgor. Kašlja ter je 5 strank ocažnil za približno 1000 Din. Na Javornškem rovtu pa je posestniku Janezu Noču ukradel 1700 Din. Bil je 28. marca aretiran in pozneje pred malim senatom obsojen na 20 mesecev robije. Presedel je že 6 mesecev, toda zahtelo se mu je zlate svobode. Plajbes je že drugič pobegnil iz jetnišnice.

Zvočni kino Ideal

Danes premiera vesele, z leptni šlagerji in izvrstnim humorjem prepojene spevotigre

Ljubavni ekspres
(Osem dni sreče)

Georg Aleksander
Dina Gralla
Josef Schmidt

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer

Narodno gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.

Petek, 16. oktobra: Zaprt.

Sobota, 17. oktobra: Vest. Red E.

Nedelja, 18. oktobra: Takšna je prava. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

★
Francoska drama »Vest«, ki je doživela v sredo na našem odru ob premijeri tako lep uspeh, se ponovi v soboto 17. tm. za red E. Posamezne vloge so izvrstno zasledene. Režija je Ciril Debevčeva.

Ljudska nedeljska dramska predstava. Naša drama ponovi v nedeljo 18. t. m. po znižanih ljudskih cenah izredno zabavno a docento veseloigro »Takšna je prava«.

OPERA
Začetek ob 20.

Petek, 16. oktobra: Zaprt.

Sobota, 17. oktobra: Laterna. Red D.

h) Prelovčevu žalostinko »Zadnje slova« zapoje Hubadova pevška župa;

i) godba Sokola I. zaigra koral.

3. Popoldne ob 15. se bo vršil v veliki dvorani Kazine sestanek, na katerem bo poročal minister g. dr. Albert Kramer.

Polovična vožnja

Ministrstvo za promet je dovolilo pod MSBR. 23818 od 26. septembra 1931 polovično vožnjo vsem udeležencem slavnostnega obnega zbora ZKD, ki je združen z odkritjem nagrobnega spomenika dr. Gregorju Žerjavu.

V zvezi kulturnih društev včlanjena društva naj izdajo svojim članom, ki bodo potovali v Ljubljano, legitimacije. Na odhodni postaji naj kupijo udeleženci celo karto, ki velja tudi za povratek z legitimacije, na kateri bo potrdila ZKD, da se je dotičnik proslave res udeležil. Potrdila bo izdajala ZKD v Kazini v nedeljo od 9. do 10.30 in od 15. do 18. ure ter v ponedeljek med uradnimi urami.

Polovična vožnja velja od 16. do 20. oktobra 1931 za vse razrede in vlake, izvzemši ekspresne.

Spominske razglednice

Odbor za počastitev spomina dr. Gregorja Žerjave je založil 3 razglednice, in sicer fotografijo pokojnega dr. Žerjave, njegovo masko, ki jo je napravil akademski kipar Boris Kalin, in sliko grobnice s spomenikom. Serija vseh treh razglednic se bo prodajala v nedeljo v Kazini in na pokopališču po 10 Din. Razglednice je umetniško izvršila tverka M. Tičar. Ker je čist dobiček namenjen za kritje stroškov, se pričakuje, da bodo razglednice kupili vsi prijatelji in častilci za spomin na odkritje spomenika idealno ustvarjajočemu politiku in državniku dr. Gregorju Žerjavu.

Nedelja, 18. oktobra: Viktorija in njen huzar. Izven.

Prva repriza Novakove opere »Later-nac« bo v soboto 17. t. m. pod taktirko kapelnika Stritofa za red D. »Later-nac« je operno delo visoke umetniške vrednosti, polna prekrasnih glasbenih motivov in je stalna repertoarna opera vseh čeških gledališč. Zasedba posameznih vlog, kakor pri premijeri.

»Viktorija in njen huzar« se ponovi v ljubljanski operi v nedeljo dne 18. t. m. po običajnih opernih cenah in premijerski zasedbi. Pri obeh dosedanjih vpriizitvah je dosegla opereta v vsakem pogledu popoln uspeh.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 16. oktobra katoličani: Gai, Florentin, Velen, pravoslavni 8. oktobra: Dionisije.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Revizor Haselhun.

Kino Ideal: Ljubavni ekspres.

Kino Dvor: Zelenka maska.

ZKD: Matineja zabavnih zvočnih šalov.

iger ob 14.15 v kinu Matic.

Simfonični koncert orkestra kraljeve gar-ne ob 20. v Unioni.

Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava.

Mineraloški inštitut: predavanje dr. Je-senka ob 18.

Dežurne lekarna.

Danes: Trnkoczi, Mestni trg 4. in Re-mor, Miklošičeva cesta 20.

Vsa Ljubljana se zopet smeje in smeje... kajti

Vlasta Burian

V SVAJINI KOMEDIJI

Revizor Haselhun

skrbi kot nekdanj pri »LAZNEM FELDMARŠALU« za imenitno za-bavo s svojimi novimi, izvrstnimi dvitipi!

Pridite in prepričajte se!

Krasno dopolnilo! Abonma 4.

Predstave ob 4., 1/2 8. in 9 1/2 zvečer.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Obzirna soproga.

— Si zadovoljen z zakonom?

— Pa še kako! Žena je zelo obzirna z menoj. Pomisli, pomaga mi celo pomivati posodo in krpati raztr

Dnevne vesti

— Z naše univerze. Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani ponovno razpisuje mesto kontraktualnega asistenta v inštitutu za vodne zgradbe na tehniški fakulteti. Prošilec mora imeti diplomu gradbene stroke. Prošnje je treba vložiti do 1. novembra.

— Iz državne službe. Premešeni so: preglednik računov Vinko Sterle od mestne kontrole pri centralni carinski blagajni v Ljubljani k mestni kontroli pri centralni carinski blagajni v Zagrebu, Josip Girtler pa od mestne kontrole pri direkciji državnih železnic v Ljubljani k mestni kontroli poštne direkcije v Zagrebu in nadzornik finančne kontrole glavnega oddelka v Ložu Ivan Papež za starejšino glavnega oddelka finančne kontrole v Nišu; imenovana sta za pristava banske uprave dravske banovine Modrijan Boris s službenim mestom pri okrajnem glavarstvu Maribor, levi breg in Alojzij Lenarčič pri okrajnem glavarstvu v Radovljici, oba brez pravice do dnevnice.

— Natečaj za skico grba mesta Beograda. Beogradska občina razpisuje natečaj za najboljšo skico grba mesta Beograda. Prva nagrada znaša 5000, druga pa 3000 Din. Skice je treba poslati občinski upravi do 1. novembra.

— Za veliki sadni sejem v Ljubljani, ki ga priredi v dneh od 26. do 27. t. m. »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v paviljonu »G« na velesejmu, kažejo naši sadjarji veliko zanimanje. Že do sedaj se je priključilo več podružnic »Sadjarskega in vrtnarskega društva«, kakor posameznih producentov z več sto ameriški zaboj. Tudi zaloge, ki jih imajo razstavljeni doma, so prav obilne najrazličnejših sort, tako da bodo imeli domači in tuji trgovci obilo izbire.

— Nesreče in nezgode. Borštinar Franc, trgovski poslovođa iz Ljubljane, se je včeraj peljal z motornim kolesom iz Celja v Ljubljano. Zvečer mu je med vožnjo nenadoma ugasnila svetiljka, ker je pa prehitro ustavil motor, je padel in si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Včeraj je padel z zidarskega odrca v Ljubljani 17-letni delavec France Starkelj in si zlomil levo nogo. — Marija Korošec, rojena 1901, je bila včeraj zaposlena v Cerkli na podu pri mlavci. Burja je nenadoma zaloputnila težka vrata, ki so ji padla na levo nogo in jo zlomila. Koroščevo so tudi morali prepeljati v bolnico.

— Terjatve naših državljanov napram madžarskim trdkam. Interesanti, ki imajo terjatve napram trdkam na Madžarskem, pa jih radi madžarskih zakonskih predpisov o ureditvi prometa z devizami in valutami ne morejo izterjati, naj sporočijo svoj naslov, iznos terjatve, naslov dolžnika, kakor tudi datum in posel (dobava lesa itd.), iz katerega izvira terjatve, nemudoma Zbornici za TOI v Ljubljani.

— Oprema faktur z zlato klavzulo. — Nekateri firme opremljajo z vadijem čas fakture s klavzulo, ki se glasi: »Cene se razumevajo v dinarjih po vrednosti težine dvajsetst in pol miligramov čistega zlata. Člen 1. zakona v denarju od 11. maja 1931«. Take klavzule če tudi navajajo samo določilo zakona o denarju, so po svoji vsebini izrazite »zlate klavzule, kakoršne v naši kraljevini po predpisih niso dopustne. Opozarjamo vse prizadete, da v izogib kazenskih posledic opustite take klavzule, ki so kot nedopustne itak brez pomena, pač pa le po nepotrebnem begajo javnost, ker izražajo dvome v stabilnost naše valute.

— Slovenski klub v Sarajevu bo imel v nedeljo ob 9. v svojih prostorih svoj 15. redni občni zbor s poročili funkcionarjev in članov.

— Prodaja. Dne 30. t. m. se bo vršila pri glavnem skladišču materiala v Mariboru ofertalna licitacija glede prodaje 22.500 starega papirja in 45.000 kg razbitega stekla. — Oglas je na vpogled v pisarni za TOI v Ljubljani.

— Rudarje je naslov seriji 10 razglednic, ki jih je narisal in v sporazumu z beograjskim listom »Sigurnost« v rudnicah, organom bratovskih skladnic, izdal naš znan akad. slikar Ivan Čargo. Razen v Tratinjkih delih ne poznamo pri nobenem drugem našem umetniku toliko socialnega čuta, kakor v teh tragično velikih Čargovih rudarjih, a tudi dela pri nas še nikoli ni vpodobil s tako silo in monumentalno enostavnostjo, kakor se nam odkriva v teh razglednicah. Z samimi naslovi: Vorač, Delo, Rudarska mati, Prihod iz rudnika, Moč, Odhod iz rudnik, Poslednji koraki do rešitve, Nesreča v rudniku, Tovarišstvo rudarjev in želja za požitkom — nam predčujejo dramatične priode, vso njih globino pa občutimo šele v pretresljivih risbah, ki so najboljše dela Ivana Čarga. Cela serija stane le 15 Din in se dobi pri upravi »Sigurnosti« v rudnicah v Beogradu, Cara Lazara 11.

— Po pomladi zima. Komaj smo se pohvalili z izredno toplim in lepim vremenom, že je nas presenetila nenadna vremenska izprememba. Zapihala je burja, ozračje se je hitro ohladilo in s toplim vremenom smo za letošnji najhujši pri kraju. Temperatura je padla v naši državi povprečno za 10 stopinj in sicer v enem dnevu. Posebno hladno je bilo včeraj in na naših planinah je snežilo. Sneg je pa po belih samo vrhove, ki so se davi lesketali v jutranji zarji z novo snežno odejo. Snega seveda ni zapadlo mnogo in če bo količjak toplo, bo še skopnel, razen onega na Triglavskem pogorju.

— Policijsko letalstvo v Jugoslaviji. Že dalje časa obstoja namen, da ustanovi tudi Jugoslavija policijsko aviacijo. V to svrhu se uče nekateri člani policijskih uprav pilotiranja in je včeraj napravil prvi polet v Jugoslaviji pilotski izpit in sicer komisar beograjskega letališča.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in hladnejše vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in večinoma deževno. Največ dežja

so imeli v Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Sarajevu 14,3, v Splitu 14,2, v Ljubljani 12, v Zagrebu in Skoplju 12,3, v Mariboru 10 in v Beogradu 8,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,2, temperatura je znašala 5 stopinj.

— Iz Zagreba bo tekkel v Beograd. Zna ni tamburaški rekorder Dragotin Majetič ni več zadovoljen s svojim rekordom, ker so ga prekosili že drugi in zato je sklenil priboriti si slavo še na drugem polju. Sklenil je napotiti se peš iz Zagreba v Beograd, toda ne počasi, ker bi hodil predolgo, temveč hitro, kar se bo dalo. Pravi, da bo rabil za to dolgo pot samo 40 ur. Kar bo pa pri tem zaslužil, bo dal za pasivne kraje.

— Orkan nad Sremom. Iz Mitrovice poročajo, da je besnelo v sredo zvečer nad Sremom strahovito neurje z nalivom. Vihar je izruval mnogo dreves in porušil okrog 20 kolib. Najbolj so trpele vasi ob vznožju Fruške gore. Potoki so tako narasli, da je voda poplavlja obširna polja, kjer kmetje baš sejejo pšenico.

— Ne zamerite mi, da sem se ustrelil. V Klokočevu pri Osijeku si je končal v sredo življenje gostilničar Luka Petrovič. Do 2. jutraj je kvartal v neki drugi gostilni, potem je pa odšel domov, ležal v posteljo in se ustrelil s puško. Ker strela nišel ni slišal, so našli moža mrtvega šele jutraj. Pri njem je ležal listek, na katerem je bilo zapisano: »Nikar mi ne zamerite, ker sem se ustrelil«.

— Zaradi vžigalce sin ubil očeta. V Bosanski Dubici so se sprli Luka Mataruga ter Jožo in njegov sin Nikola Mandić zaradi vžigalce. Prepričal se je kmalu izpremenil v pretep, ki ga je plačal Jožo Mandić z glavo. Sin ga je udaril devetkrat s sekuro tako močno po glavi, da je obležal mrtve.

— Oblike in klobuke kemično čisti. barva plisra in lika tovarna Jos Reich.

— Pri železnih težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgači, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagujenju k bluvanju učinita 1-2 časi naravne »Franz Josefove vode temeljito iztrebljenje prebavil. Mnega bolnišniče izpuščujo, da jemljejo »Franz Josefovo vodo« radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vsaki lekarni, drogeriji in specerijski trgovini.

Iz Ljubljane

—lj Prihod orkestra kraljeve garde. Davi okrog pol 10. se je z beograjskim brzovlakom, ki je imel 27 minut zamude, pripeljal orkester kraljeve garde, ki priredi drevi ob 20. simfonični koncert v Unionu pod vodstvom svojega znanega dirigenta polkovnika Pokornega. Na kolodvoru je orkester pozdravil kapelnik podpolkovnik dr. Čerin, navzoči so bili pa tudi nekateri predstavniki vojskovanja in naših glasbenih ter pevskih društev. Člani orkestra v gardnih uniformah so se razšli po mestu in si ogledali njegove znamenitosti.

—lj Javna dela. Pri novem Čevljarskem mostu sta oba krajina opornika že delj časa zbetonirana, za srednjega pa kopljejo temelj nad 2 m globoko pod strugo. Ob krajnih opornikih betonirajo te dni obrežne zidave. — Ureditve obrežij od zatvornice pri Krakovskem nasipu proti Čevljarskemu mostu, kjer so strugo regulirali letos, bo najbrž končana še ta mesec. Na Grudnovem nabrežju je obrežje narejeno že delj časa, na Krakovskem nasipu je pa še treba nasuti precej materiala ob zatvornici, ker je bil tu breg daleč odplavljen. Na Bregu in Gallusevem nabrežju je delo opravljeno do polovice; tu za zranjenje obrežij ne potrebujejo toliko materiala, zato delo bolj naglo napreduje. — Novi most za pešce med Gradaško in Cerkveno ulico že ometavajo in bodo vsa zidarska dela ob ugodnem vremenu kmalu končana. — Tudi glavni trnovski most bo najbrž še ta mesec končan. Tri piramide na bregovih so zgrajene, četrta bo te dni, peto, ki bo stala med mostom ograjo sredi mostne dolžine kot protivestje kipu, so pa začeli graditi. Na zgornji strani tega mostu betonirajo veliko perišče, odnosno stopnice, ki segajo od mostu ob strugi okrog 20 m v dolžino.

—lj Pesek dežuje. Tudi to smo doživeli v Ljubljani. Snoči je pihal močan veter in ljudje, ki so hodili po Dunajski cesti mimo nebotičnika so se prestrašeno ozirali, od kod jim dežuje pesek na glavo. Ozirali se pa ni bilo mogoče dosti, ker si je bilo treba zatisniti oči in hiteči iz območja našega ponosnega nebotičnika, ki je stresal z vrha droben pesek, da ga je raznašal veter na vse strani. Take neveselčnosti se pač ne bodo dale preprečiti, dokler nebotičnik ne bo pod streho.

—lj Komorni koncert, na katerem izvajajo gg. Jeraj Karol, Müller Avgust in Svetel Herbert Čajkovskega a-mol in Beethovnov es-dur klavirski trio, priredi Nar. železničarsko glasbeno društvo »Sloga« v dvorani kina Ljubljanski dvor v ponedeljek, 19. t. m. ob 20. Čajkovskega klavirski trio je zaradi obširnosti in tehničnih težkoč zelo redko na sporedih. Skladba, pisana v dveh stavkih z zaključno varijanto, je glasbeni kolos širokih linij in velikih dimenzij. Navzlic velikim tematskim kontrastom, pestrosti varijacij zapušta delo vte krepke enote, polne najlepših, duhovitih glasbenih zamislov. Temu mogočemu delu sledi še Beethovnov mehki in veseli es-dur trio. Vstopnice po 2 do 6 Din so v trafikah palače Pokojniškega zavoda na Miklošičevi cesti.

—lj Ljubljanska oblastna strelska družina vabi članstvo strel. družin, ki spadajo pod njeno oblast, na celodnevno tekmovalno streljanje, ki ga priredi pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizije 18. t. m. na vojaškem strelišču v Ljubljani. Vabljeni tudi člani Društva ostrostrelcev in SLJ, za katere so pripravljene posebne tarče. Slovenska otvoritev bo ob 9. Med streljanjem svira vojaška godba. Dragocene darila, ki so jih darovali ljubljanske trdkice, se bodo razdelila zvečer ob 20. v restavraciji Štrukelj. Oblastna strelskeve ceste.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

Na splošno zahtevo še danes!
Nepreklicno zadnjikrat!

Douglas Fairbanks
v filmu viteštva

ŽELEZNA MASKA

Nadaljevanje filma »Trije muške-
tirje«

Ob 4., ½ 8. in 9. uri zvečer
Cene 4.— in 6.— Din

družina ima na razpolago za tekmovalne dovoljno število novih, preizkušenih pušk in municije kal 7,92. Obenem se obvešča članstvo, da bodo jutri ob 15. strelske vaje na vojaškem strelišču, kjer bo vsak lahko preizkusil puške in se pripravil za nedeljsko tekmovalje.

—lj Spominska žalna svečanost v gaju judenburških žrtve bo na dan Vseh svetih ob 16. uri z naslednjim sporedom: godba zaigra žalnico, združeni pevski zbori zapoje žalostinko; govor bivšega vojnega dobroljca dr. P. Aljančiča; Libera, pojo bivši vojni kurati; združeni pevski zbori zapoje »Oj Doberdoba«; godba zaigra za zaključek žalnico. Med govorom dr. P. Aljančiča bo oddala žalna četa vojakov v počaščenje padlih junakov salvo. Gaj judenburških žrtve bo zastražen po rediteljih Zveze bojevnikov in policije. Občinstvo naj se strogo drži reda in ne hodi do grobov.

—lj Gradbeno gibanje v Gradišču. V Gradišču je bilo podiranje Luckmannov hiše že pretekli teden končano, zdaj kopljejo in betonirajo že temelje za novo Luckmannovo hišo, ki bo stala v stavbni črti z drugimi poslopji v Gradišču. — Za dramskim gledališčem gradi Dravska hranilnica svojo novo stanovanjsko palačo. Tudi tu so že pretekli teden začeli z betoniranjem temeljev, zdaj grade že podprtije ter deloma pritličje. Luckmannovo stavbo gradi inž. Tavčar, palačo Dravske hranilnice pa stavbni Miroslav Zupan.

—lj Današnji ribji trg. Ribja sezona je oživela, zlasti je pa zopet narasel uvoz morskih rib. Današnji ribji trg je bil z njimi dobro založen. Na trgu so bile vse mogoče vrste morskih rib, celo jegulji ni manjkalo. Prodajali so sardelice po 12 do 14, skombre po 26, ocače, celovi in arbone po 32, labodince po 32, barbone po 36. Škarpine po 26, glumače po 20, nekaj je bilo tudi tuna, ki so ga prodajali po 45, jeguljo pa po 32 Din kg. Domačih rib ni bilo mnogo, prodajali so ščuke kakor običajno po 30, pečenke po 14 do 15 in lipane po 35 do 40 Din kg. Kmetije so prinesli na ribji trg tudi nekaj žab, prodajali so žabje krake po 0,75 do 1,50 Din komad. Kupčija z ribami je bila precej živahna.

—lj Gobe na trgu. Davi so na trg pripeljali precej gob, največ seveda jurčkov in pa sivk. Jurčkom je cena že nekoliko poskočila, prodajali so jih po 5 do 6 Din merico, zelo poceni so pa sivke in lisice, za katere se ljubljancem ne navdušujejo posebno. Prodajali so sivke po 1,50 Din liter, lisice 1,50 do 2 Din liter. Kot rečeno s temi gobami ni bilo posebne kupčije, pač so gospodinjice precej nakupovale jurčke.

—lj O varstvu prirode in narodnih parkih bo govoril drevi ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi univ. profesor dr. Franc Jesenko. Predavanje našega odličnega rastlinarja in varstvenika našega narodnega parka v triglavskem pogorju nam bo odkrilo toliko lepega, da nam predavanja noben ljubitelj prirode ne zamudi. Vstopnine ne bo.

—lj Simfonični koncert orkestra kraljeve garde bo drevi ob 20. Orkester, ki šteje nad 80 godbenikov, je korporacija, ki je v Beogradu stalno prireja simfonične koncerte pod vodstvom svojega dirigenta polkovnika Pokornega. V svojem programu ima najznamenitejša dela vseh svetovnih literatur. Ima po večini same prvovrstne moči, je izvrstno uigran in stoji v vsakem pogledu na zelo visoki umetniški stopnji. Oba njegova koncerta po prevatru v Ljubljani sta bila prav posebna atrakcija. Ker so drevi po več letih edini nastop orkestra kraljeve garde, smo prepričani, da bo naša publika v obilnem številu posetila naš koncert ter tako pokazala svoje živo zanimanje za velike simfonične koncerte, ki so itak precej redki v našem koncertnem življenju. Vstopnice od 40 Din navzdol v Matični knjigarni. Opozarjamo, da se dobe še vseh vrst in cen. Koncert se vrši v unioński dvorani.

—lj Propagandno društvo v Ljubljani ima otvoritev plesne šole v soboto 17. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani hotela Uniona pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja in pod vodstvom plesnega učitelja g. F. Trosta. Sodelujejo priznani »Jazz« - »Nagode«, razen novih plesov se bodo poučevali že skoro pozabljeni domači in slovenski plesi. Vabila so razposlana, informacije in reklamacije od 13. do 15. ure v damski sobi, kavarna Emona. — Odbor. 544-n

—lj Danes filmska predstava z vojnimi Micky miškami v Blitnem kinu Matič. ZKD priredi danes ob 14.30 v kinu Matiči zabavno predstavo z vojnimi črtnimi filmi v katerih nastopa znana in obče priljubljena »Micky miška«. Ta mali vražek bo to pot vznjaval salve smeha v svojih novih šaloigrah kot zaljubljeni Romeo, kot Špretni morsar, kot pogumni junak i. t. d. Skratka na sporedu je kar 6 takih izvrstnih šaloiger in burk. Da bo spored vseboval tudi kaj resnega in poučnega se bodo začetkom predvajali nekateri zanimivi zvočni tehniki. Ves spored je izbran tako, da je poskrbljeno za razvedrilo in zabavo in to v prvi vrsti za našo mladino, ki se bo od srca nasmejala pri izvrstnih burkah in komedijah. Starši, pripeljite svoje celo in privoščite ji veselo urico zabave. Cene zelo nizke! Isti spored se ponovi še jutri ob 14.30 in v nedeljo ob 11. Ne zamudite tega sporeda!

—lj Plesne vaje Ljubljanske Škole se vršijo v nedeljo 18. t. m. ob 20. uri zvečer v Narodnem domu, vhod iz Bleiweisove hiše in protestantsko cerkvijsko ravna in ce-

—lj Članom Kol trezne mladine! V soboto se vrši sestanek v akademskem kolegiju in sicer ob pol 5. popoldne. Sestanek je zelo važen in je obvezen za vse člane Kol TM. Sestanku bo prisostvoval tudi odposlanik Saveza TM iz Beograda.

—lj Pevec ljubljanskih moških zborov! Ne pozabite, da je v soboto zvečer ob 20. uri skupna vaja v pevski dvorani Glasbene Matice. Note: Ant. Foerster »Umri je mož«, J. Prelovec »Zadnje slovo«. Udeležite se vaje vsi! V nedeljo dopoldne ob 11. pojemo pri odkritju spomenika dr. G. Žerjave na pokopališču pri Sv. Križu. Uprava Hubadove župe JPS.

—lj SO Preporod. V dvorani Trgovskega doma se bodo vršile vsako soboto točno ob pol 20. uri plesne vaje SO Preporoda. Cenjene obiskovalce in obiskovalke vjdno prosimo točnosti. Zlasti velja to za gg. novince, ker se prične plesni pouk točno ob pol 20. Vodstvo plesnih vaj je poverjeno priznanemu strokovnjaku gosp. prof. Jenku. — Odbor.

—lj Plesni večer — perfeleija vsako soboto ob pol 9. zveč. v »Kazini« pod vodstvom mojstra Jenka. Sonny - Boy Jazz. Vabljeni ljubitelji družabnega plesa. Cinarina Din 15. Studenti Din 10. 543-n

—lj Ravnateljstvo mestne elektrarne ljubljanske sporoča svojim konzumentom, da mora v nedeljo 18. oktobra od 8. do 16. ure ustaviti električni tok na trofazni strani na omrežju nekaterih transformatorskih postaj, ker preureja svoje naprave.

—lj Prenos zemeljskih ostankov. Dne 16. t. m. so bili prenešeni na ljubljanskem pokopališču zemljski ostanki blagopokojnega nadučitelja - Sokola g. Kristij Čangelmana v lastno novo grobnico št. 1 na 65. oddelku, to je v bližini, takoj za cerkvico sv. Križa.

—lj Trezna mladina! Ustanovni občni zbor Mestnega središča se vrši v soboto 17. t. m. ob pol 5. popoldne v akademskem kolegiju. Udeležite naj se ga poleg delegatov polnoštevno še tudi ostali člani.

Regulacija Dunajske in Emonske ceste

Ta važna prometna žila bo po možnosti v vsej dolžini izravnana

Ljubljana, 16. oktobra.

Snoči je občinski svet sklenil regulirati anonimni trg pred kavarno »Evropa« in zravnat Emonske ceste od Rimske ceste pa do mostu čez Gradaščico.

Gradbeni odesk je prvotno nameraval predložiti občinskemu svetu nov načrt regulacije vsega mesta, vendar se je pa pokazala potreba po regulaciji nekaterih delov mesta tako močno, da ni mogoče več čakati z njo.

Pred kavarno »Evropa« imamo sedaj le nekoliko razpotje, ki je nastalo še v starih časih, ko se je v Emoni odcepila od velike Rimske ceste med Oglegem in Celjem pot proti Gorenjski. Ta pot, ki jo vidimo na vseh starih načrtih prejšnjih stoletij, se je končno razvila v glavno prometno žilo z Gorenjsko in je segla čez Ljubelj tudi na Korosko. Do potresa je bila desna stran Dunajske ceste nezazidana, le nasproti »Figovcu« je stal veliki diskalceatski samostan s cerkvijo, ki so ga pozneje predelali v deželno bolnico. Za to stavbo so bili vrtovi in travniki, tja do Blatne vasi, ki se sedaj imenuje Kolodvorska ulica. Razpotje so imečovali zaradi rimskih ali ajdovskih grobov ob veliki cesti Ajdovščina, in dandanes se zopet potegujemo za to pomembno ime, ki nas spominja pravadnih časov rimske Emona. Kakor rečeno, Ajdovščina nikdar ni bila trg, temveč vedno le za tedanjí promet dosti široko razpotje, ki so ob njem stali tudi hlevi za poštno konje, pozneje last Prešernovega prijatelja Andreja Smoleta, ki nanj spominja spominska plošča na njegovi rojstni hiši pri »Figovcu«.

Ta stran razpotja je po potresu ostala neizpremenjena, na drugi strani so pa med Dalmatinovo in Tavčarjevo ulico zrasla nova visoka poslopja. Iz srede minulega stoletja je tudi Medjatova hiša, ki je dolgo po vsej Kranjski slovela za največje poslopje v deželi. Pozneje je na prostoru male gostilne zrasla tudi za tedanjí dobo ogromna palača »Evropa«, kjer so napravili pompozno kavarno po vzoru velikih dunajskih in tržaških kavarn. Od izprememb, ki so nastale takoj po potresu, se pa to razpotje ni izpremenilo, čeprav se je Ljubljana več kot podvojila, promet na križišču pa gotovo podsestiril.

Z avtobusnim prometom je nastal na Ajdovščini najfrekventnejši ljubljanski prometni center in vsak dan je bolj očitno, da ta prostor tolikoše prometa ne more vzdržati. Ne samo, da je potrebno promet razdeliti, predvsem se mora tudi razširiti starodavno razpotje v čim večji pravi trg. Ta naloga se je mestnemu gradbenemu uradu posrečila popolnoma, kolikor je pač mogoče v primeri z mestnimi financami. Izključena je namreč misel, da bi se umaknil blok med Tavčarjevo in Dalmatinovo ulico in prav tako ni mogoče odrezati »Evrope« ali pa zemljišč s celo Knezovo hišo.

Po načrtu nastaja na sedanji Ajdovščini pravokoten trg, na katerega se steka pri Puharjevi ulici Dunajska cesta od pošte in je na tem kraju na nasprotni strani odstranjena tudi Verovškova hiša, tako da bo nova stavba stala v stavbni črti bloka med Tavčarjevo in Dalmatinovo ulico. Puharjeva ulica bo razširjena na 12 m, Ziličeva hiša in Figovec odpadeta popolnoma, tako da bo podaljšek črte prešla eventualne palače na reguliranem prostoru segel na levo stran »Evrope« na Gosposvetski cesti. »Evropa« ostane, kakor je in bo razširjen samo trotoar. Najbrž napravijo na razpotju Dunajske in Gosposvetske ceste tudi še otok za pešce. Od Verovške dalje do Frančiškanske ulice ostane dosežana stavbna črta, zato se pa morajo umakniti na nasprotni strani hiše nekdanjega Fröhlovega posvetva v stavbo črto palače ljubljanske kreditne banke in nebotičnika. Tako bo na tem prostoru Dunajske ceste široka 23 m, torej dvakrat toliko in deloma tudi še več, kakor je sedaj. Pa dejo pa tudi vse hiše Fröhlovega posvetva v Gajevi ulici, ki se razširi na 20 m. Lastniki so zadovoljni žrtvovati parcele, saj bodo parcele ob novi široki ulici ogromno poskočile v ceni, tako da bodo lastniki vseh parcel in sedanjih poslopjij klub zmanjšanju parcel imeli prav lep dobiček. Tega naj se tudi zavedajo ter seveda tudi upoštevajo pri določanju odkodnine za podrtje stavbe.

Desna stran Gosposvetske ceste ostane neizpremenjena, pač se bodo pa morale umakniti hiše na levi strani toliko, da bo sedaj zakrivljena črta med ogrom Knezove hiše in protestantsko cerkvijsko ravna in ce-

sta povsod široka 26 m. Preložena bodo tudi postajališča cestne železnice in morda postavijo nekam ob »Evropa« na Dunajski cesti celo tramvajsko čakalnico.

Ker bo tako razširjeni trg zmagoval le kratek čas sedanje promet, je mestni gradbeni odesk že sedaj prestavil privatne avtomobile in avtobuse v razširjeno Gajevovo ulico.

Na novem trgu bo vogal »Evrope« ob Dunajski cesti na sredi širine vsega trga, Dalmatinova ulica bo pa pripeljala prav pred pročelje široke bodoče palače na prostoru sedanje Ziličeve hiše in Figovca in bo na tem prostoru trg širok okrog 50 m, torej polovico toliko kakor je sedanji Kongresni trg z »Zvezdo« vred, dolg bo pa ves trg od razširjene Puharjeve ulice pa do »Evrope« blizu 100 m, torej toliko, kot ves Kongresni trg. Ljubljana bo tako prišla do prostornega trga in že sedaj slišimo meščane, kako postavljajo tja spomenike najrazličnejšim našim možem.

RAZŠIRJENA EMONSKA CESTA

Mojstru Plečniku se je sijajno posrečila preureditev Vegove ulice in Cojzove ceste, ki jma je priključil tudi trg Sv. Jakoba tako, da je ta del mesta postal najslavnejši v vsej Ljubljani. Ko je zamislil novi široki most čez Gradaščico, je potegnil od Rimske ceste tudi že črto po Emonski cesti do trnovske cerkve, na drugi strani je pa podaljšal Askerčevo ulico tja do Groharjeve ceste. Po novi regulaciji se del Emonske ceste od Ilirskega spomenika pa do križišča ob Cojzovi cesti ne izpremeni. Pač pa pade zadnja Jelačinova hiša ob Askerčevi ulici z ostalimi poslopji za njo tako, da bo Askerčeva ulica tudi ob Emonski cesti le prav malo ožja, kakor je ob tehniški srednji šoli. Ostane namreč samo Derendina hiša. Od ogle Derendine hiše gre črta na tej strani naravnost do Krakovske ulice in se tik starodavnega Marijinega znamenja le malo zavije proti njem, tako da bo kapelica stala na trotoarju, sedaj je pa pomaknjena v zid tako, da bo Emonska cesta med Derendino hišo in Čepinovo široka okrog 20 m, ker odpade ves Derendin vrtni v celia Sternova hiša. Na nasprotni strani pa podro Perkovo, Spicarjevo in Repičevo hišo, da bo ta stran paralelna nasprotni strani ceste do Krakovske ulice.

Pri Marijini kapelici in Krakovski ulici se cesta malo zavije in teče do konca Curkovega vrta v črti Jakopičevega vrta, na drugi strani bo pa cesta odrezana tako široko, da bo šla ta stran od druge Perkove hiše v Krakovski ulici vzporedno s Curkovim vrtom in zato odpade velik vs vrto. Ob Curkovem vrtu se pa cesta zopet neznačno zavije v prejšnjo smer naravnost proti trnovski cerkvi ter odreže na eni strani ves vogal do Puhove hiše, tako da bo druga stran ceste dosegla sedanji vogal Spiletičeve hiše ter bo zato vrtni dr. Brecljeve vile segel prav do sedanje Spiletičeve hiše, cesta bo pa na prostoru Spiletičeve hiše. Nasproti ogle Puhove hiše v Gradski ulici bo pa šla med Gradaščico in sedanjim zidom dr. Brecljeve vile široka Dobrila ulica na Mirje. Monumentalni široki Plečnikov most s trnovsko cerkvijo zaključuje perspektivo od Kongresnega trga čez Vegovo ulico mimo Ilirskega spomenika skoraj v ravni črti prav efektivno, saj bo cerkev vidna po vsej tej dolžini. Tako bo deloma dovršen veliki načrt arh. Plečnika, ki ga je pričel z regulacijo Vegove ulice ter bo dosežal dovršenemu delu priključeno tudi velikomestno preurejeno Krakovo prav do trnovske cerkve v celoto. Zelo posrečeno je ravna črta vsaj malo prekinjena z ovinkom ob Marijini kapelici, kjer bo ta najstarejša naša kiparska umetnina prišla do največje veljave, vendar bo pa klub ovinku odprt prav lep pogled na trnovsko cerkev.

Kakor je zagotovil sinoči pri seji g. župan, bo izvedena regulacija Emonske ceste že v 3 letih.

Danes in jutri ob pol 3. popoldne
ter v nedeljo ob 11. dop. matineja

„Micky - mišk“

šaloiger

v Elitnem kinu Matiči
Veselite, zabava! Nizke cene!

Emile Gaboriau

61

Vampirji velemesta

Roman

Ko je pa naslednjega dne napočila ura, ko bi moral iti na prvo lekcijo, je čutil v sebi toliko poguma, da je odšel ponosno dvignjene glave k svoji najstarejši učenki Godorgeovi. Ni pa slutil, da sta skrta dva njegova čuvarja za težkim tovornim vozom in da ga opazujeta. Videč odhajati ga tako dobre volje, sta se zmagoslavno spogledala.

O, našemu petelinčku že poganja grebenček... Imenitno! — je zamrmral stari sodni eksekutor.

— No, zdaj se nam ni treba več bati, da bi se izgubil in če bo v tej smeri nadaljeval, ga čaka sijajna karijera.

Ves zadovoljen se je Tantaine obrnil k dr. Hortebizu.

— Morda bi radi šli v pisarno, gospod doktor?

— Da, rad bi govoril z Mascarotom.

— Ga ni doma; če bi mu pa radi kaj sporočili, izvolite kar z menoj v stanovanje našega mladega gospoda; govoriti moram z njim in počakam ga.

— Dobro! — je odgovoril zdravnik.

Hortebize je bil navdušen nad opremo stanovanja, ki je bilo tako lepo urejeno, da bi človek mislil, da najemnik že dolgo stanuje in dela v njem.

— Bogme! — je vzkliknil, — že pri prvem pogledu na tale salon bi dal oče svojo hčerko fantu, stanujočemu v njem.

In obmolnil je, presenečen nad molkom starega sodnega eksekutorja.

— Kaj ti pa je? — ga je vprašal ves v skrbeh.

Tantaine ni takoj odgovoril. Sedel je prekrizanih nog pri peči, kjer je dogoreval ogenj, in začel je brskati po žerjavici.

— Inu, kvari se nam vse to, — je zamrmral slednj.

Pri teh besedah se je zdravniku zmračilo čelo.

— In vendar... — je hotel nekaj ugovarjati. Toda Tantaine ga je prehitel:

— Tako je in nič drugače. Niti najspretnejši protivnik bi si ne bil izmislil proti nam toliko neverjetnih kombinacij, kakor jih nam pošilja na pot naključje. Ti, doktore občuješ v odlični družbi. Ali pa poznaš ob koncu l. 1868 prekrasno dekle, ki sta ji razkošje in nečimernost deveta briga in ki je sposobna prave ljubezni?

Zdravnik se je nasmehnil in ta smehljaj je bil zgoren negativen odgovor.

— No torej, tako dekle je na svetu in imenuje se Sabina de Mussidan, — je odgovoril stari. — Ljubi, in veš koga? Fanta, ki mi je že trikrat prekrizal pot; umetnika, slikarja, in ta dečko mora biti res energičen.

— Eh, umetnik brez premoženja, brez imena, brez zvez...

Toda stari ga je zavrnil:

— Ta umetnik žal ni brez zvez, ker ima prijatelja in še kakšnega!... Ple-miča, ki bi bil moral vzeti gospodično Sabino, barona de Breulh-Faverlaya.

Ta vest je bila tako čudna, da je Hortebize presenečeno vzkliknil:

— Saj to je nemogoče!

— In vendar so bili snoči vsi trije skupaj in prisegli so — tako vsaj domnevam — da morajo ženitev markiza de Croisenoisa na vsak način preprečiti.

Zdaj je pa planil zdravnik iz naslanjača.

— Kaj! — je vzkliknil. — Da so

spoznali markizov načrt? Kako je to mogoče?

Stari sodni eksekutor je skomignil z rameni.

— Je že tako, — je odgovoril. — General ne more biti na vseh koncih in krajih bojišča in vedno se najde med častniki bedak ali izdajalec. Pripravil sem med Van Klopenom in de Croisenoisom nedolžno komedijo, ki naj bi nam izročila na milost in nemilost vikomteso. Vse je bilo določeno in pripravljeno tako, da sem lahko mirno pričakoval zmago. Glavna skušnjava je šla imenitno, toda predstava je bila klaverna. Niti de Croisenois, niti Van Klopen nista igrala vloge resno. Pripravil sem jima remek-delo, pa sta nastopila brutalno, smešno. Misli sta, bedaka, da je lahko žensko preslepiti. In da bo nesreča popolna, je markiz, ki sem mu bil priporočil največjo opreznost, takoj pokazal karte; da, ta domišljavi pajac je govoril o Sabini. S tem je bilo vse izgubljeno. Vikomtesa, ki se je bila dala prvi hip pretentati, je začela sumničiti lopova, da sta domenjena. Zavohala je past, zbalala se je in hitela takoj k baronu de Breulhu.

Zdravniku se je poznalo na obrazu, kako je prestrašen.

— Kdo neki te je tako informiral? — je vprašal.

— Nič; slutim, domnevam posledice, poglabljam se v bistvo zadeve. O, zdaj bosta že pazila!

Vstal je, se naslonil na peč in se za hip zamislil, potem je pa zamahnil z roko, rekoč:

— Za ljudi našega kova znana nevarnost ni več nevarnost. Ogroženi smo, branimos se. Gorje tistemu, ki mi zastavi pot! Če bo treba, sežem po skrajnih sredstvih.

Obmolnil je, šel pogledat, če morda za vrati kdo prisluškuje, potem se je pa vrnil na svoje mesto in nadaljeval s prijetnim glasom:

— Skratka, en sam človek je nam na poti — Andre. Odstranimo ga in vse pojde kakor po maslu.

Dr. Hortebize je planil pokonci kakor da bi ga kdo spekel z razbeljenim železom.

— Nesrečnež! — je vzkliknil. — Ti bi hotel to storiti?

Stari sodni eksekutor se je zasmejal.

— Če bo treba, pa storim! — je odgovoril.

Hortebizov strah je bil tako velik, da je zdravnik kar z zobmi šklopekal.

Bil je sicer vedno pripravljen zaklicati človeku: »Denar ali čast!« Toda zaklicati: »Denar ali življenje!« in udariti...

— Kaj pa če bi nas izsledili? — je jecjal.

— Nas? Kaj ti pa pride na misel? Recimo, da je bil zločin storjen; pravica bo iskala krivce. Toda vprašati se moramo, če pride do nas? Nikoli! Zve na pr., da vrača ta smrt baronu de Breulhu roko oboževanega dekleta, ki je bila poprej obljubljena Andreu...

— Grozno! — je zamrmral zdravnik.

— O, to vem še predobro. Zato tudi storim vse, kar bo v mojih močeh, da se tej skrajnosti izognem. Nasilje se mi upira enako kakor tebi. Izmislim si kaj boljšega.

Obmolnil je, ker se je vračal Paul s pismom v roki. Oči so se mu kar iskri-le.

— Torej gre vse gladko? — ga je vprašal zdravnik.

— Vsaj v toliki meri, da se ne morem pritoževati.

— Prihajate z lekcije, je-li?

— Da. Prihajam naravnost od gospe Godorgeeve. To vam je dražestna in prijazna dama! Bila je izredno ljubezniva z menoj. Toda če sem vesel, imam za to še druge, važnejše razloge.

Zagonetni zločinec Matuschka

Pobožen trgovec in seksualni zločinec v eni osebi — Po Evropi je iskal ženske

Silvester Matuschka je največja zagonetka kriminalistične zgodovine. Če je res vse, kar je deloma priznal preiskovalnim organom, je to mož, čigar strahotni zločini bodo zasenčili Kúrtenove in Harmannove zverinske umore. Matuschka ostane kriminalno-psihološka uganka. To je mož, ki predstavlja edinstveni primer seksualno-patoloških blokenj.

Svojim znancom se je zdel vedno vesele, dobrodušen in marljiv trgovec, v resnici je pa živel dvojno življenje. Poleg splošno znane dobre duše je imel še dušo nestvora.

Matuschka je star 39 let. Je edini sin svojih staršev, ki imajo v Čantaviru v Jugoslaviji trgovino. Med vojno je dosegel čin nadporočnika, potem se je pa vrnil domov. Pri vojakih si je prihranil nekaj denarja, nekaj dote mu je prinesla žena in tako si je kupil v Mezoturu na Madžarskem posestvo. Spekuliral je z uspehom in l. 1927 je imel že 180.000 pengö. Neki agent z realitetami ga je pregovoril, da je investiral svoj denar na Dunaju v stanovanjske hiše v nadi, da bo ukinjen stanovanjski zakon in da bodo dohodki od hiš narasli. Toda v tem se je zmotil in utrpel občutne izgube. Tudi v drugih kupčijah ni imel sreče.

Zadnja leta se je Matuschka naenkrat izpremenil. Večkrat ga je obšla nepremagljiva želja potovati, sedel je v vlak in se vozil po Evropi. Vedno je vzel s seboj večjo vsoto denarja, vračal se je pa brez belica. O svojih potovanjih ni hotel nikomur praviti in če ga je žena vprašala, kje je bil, je odgovoril, da ne ve in da nima pojma, kaj se je zgodilo z njegovim denarjem. Ženi se je pa zdelo čudno, da se je vračal vedno

duševno in telesno popolnoma str.

Madžarska policija je imela Matuschko na sumu takoj prvi dan po katastrofi v Bia Torbagy. Na kraju strahovite železniške nesreče se je vedel zelo sumljivo. Budimpeštanska policija je dobila od dunajske najboljši informacije. Dunajska policija je pisala, da ima Matuschka na Dunaju več hiš, da živi v dobrih razmerah, da marljivo dela, je pobožen in hodi rad v cerkev. Dve priči sta pa madžarski policiji povedali, da Matuschka nikakor ni mogel biti med potniki ponesrečenega vlaka. Budimpeštanska policija je začela preiskavati katastrofo na lastno pest in zbirati informacije o Matuschki na Dunaju. Ko je imela v rokah že dovolj materiala, se je dala dunajska policija pregovoriti, da je Matuschka aretirala.

Preiskava je pokazala odločilni preokret šele, ko je Matuschka priznal, da je kupil v wöllersdorfski tovarni

10 kg ekrazita.

Policija je začela zelo skrbno preiskovati vse njegovo početje. Detektivom se je zdelo čudno, da je držal Matuschka med zasliševanjem v rokah majhen amulet, predstavljajoč sv. Antona. Ker se je bilo bati, da bi si utegnil s pločevinasto škafico amuleta kaj storiti, so mu jo vzeli. In naenkrat se je njegovo vedenje bistveno izpremenilo. Izgubil je samozavest in na obrazu se mu je poznalo, da bje hud duševni boj. To je bil

boj dveh duš v Matuschki.

V soboto je zmagal v tem boju boljši Matuschka. Zagovoril se je in izjavil policijskemu svetniku Schweinitzerju: »Gospod policijski svetnik, nisem hotel pognati v zrak brzovlaka, temveč tovorni vlak.«

Detektivom so spoznali, da imajo opraviti z živčno tajno. Opazovali so Matuschko v policijskem zaporu in videli, da ne more spati, da ga preganja jo prividi. Med zasliševanjem je večkrat izgubil samozavest. Pokazal je, da je pod vplivom nepremagljivega pritiska in da je vse to v zvezi

z abnormalnim spolnim življenjem.

Pravil je, da se je vozil po Evropi in iskal ženske, opisal je tudi več svojih kratkih ljubavnih pustolovščin. Med zasliševanjem so mu pokazali fotografije železniške katastrofe v Bia Torbagy. Ko so jih položili na mizo, je Matuschka skočil k nji, vzela fotografije, na katerih so se videla trupla, jih razložil pred seboj ter jih božal in kar ni se mogel nasititi ob pogledu na nje, a oči so se mu divje iskri-le. Videti je bilo tudi, da se nekaterih razdobjih svojega življenja sploh ne spominja. Tako ni mogel povedati, kje je bil od 3. do 14. avgusta. (Atentat v Jüterbogu je bil pa izvršen 8. avgusta.)

Policijski svetnik Schweinitzer je že prepričan, da je

izvršil Matuschka atentat pri Bia

Torbagy in tudi pri Jüterbogu.

Za preizkušnjo si je dal od njega nekaj napisati in ga prosil, naj napiše besedo atentat. Ta beseda je bila namreč napisana na robu častnika, ki so ga našli Jüterbogu. Poteze pisave se popolnoma ujemajo s potezami pisave na dotičnem častniku. Važen dokaz, da je Matuschka izvršil tudi atentat v Jüterbogu, je dolg rjav plašč, ki ga je pozabil v Budimpešti v kolodvorski garderobi.

Pod težo teh dokazov je Matuschka v ponedeljek, točno mesec dni po atentatu, prosil policijo, naj ga pusti ves dan pri miru, zvečer bo pa povedal vse po pravici. Ustregli so mu, zvečer so ga pa privedli v sobo, kjer so ga čakali policijski svetnik Schweinitzer, inspektor detektivov Hein, dvorni svetnik Wahl ter šef dunajske kriminalne policije. Matuschka je izjavil:

Gospod policijski svetnik, priznati hočem.

In nadaljeval je z drhtečim glasom: »Osvobodil sem se, vse hočem priznati. Razstrelivo sem res kupil v Wöllersdorfu in sicer z namenom pognati v zrak vlak, moram pa takoj izjaviti, da atentata nisem izvršil jaz, temveč nekdo drugi.«

In med intenzim, drhteč po vsem telesu, je nadaljeval svoje fantastično priznanje. Pred leti se je sestal v Berlinu nekim prijateljem, ki ga je odvedel v skrivnostno družbo. To ni bila niti komunistična, niti nihilistična organizacija, temveč nekaj čisto drugega, česar nihče na svetu ne ve. V skrivnostnih razmerah se je vršila seja, na katero je bil povabljen. Ta organizacija hoče rešiti svet in izpremeniti obstoječi družabni red. Vodi jo mož sreprih oči, ki se piše baje Bergmann, in njega so dodelili Matuschki takoj za vodnika. Ta mož je imel na Matuschko nadnaravni

vpliv in prisilil ga je k atentatom, ki so razburili ves svet in ga opozorili na nujno izpremembo obstoječega družabnega reda. Ta mož ga je prisilil tudi k potovanjem, k nakupu ekrazita in izdelavi peklenjskih strojev. On ga je tudi prisilil pisati pisma. Pri atentatih je sodeloval tudi ta mož.

Detektivom so pa prepričani, da živi ta mož samo v Matuschki fantaziji in da ni nihče drugi, nego Matuschka sam. V Matuschki živita namreč dva človeka:

seksualni zločinec in pošten trgovec.

Madžarska policija je ugotovila, da je Matuschka ponoči, ko je njegova rodbina že mirno spala, večkrat zapustil svoje stanovanje in ostajal po cele ure zunaj. Lajal je za ženskami. Na svojih potovanjih je zapravil 40.000 do 50.000 šillingov. Policiji se je posrečilo izslediti tudi neko Dunajčanko, s katero je imel Matuschka ljubavno razmerje. Izpovedala je, da je Matuschka perverzen.

Zaklad v nosu

Mož, ki nosi v svojem nosu pravi zaklad, je po vsem svetu gotovo edinstvena redkost. V Manchesteru se je pa te dni le pojavilo to čudo v človeški podobi. Gre za sanitetnega inspektorja Richarda Edwardsa, ki se je del časa lečil v manchesterskem radiološkem zavodu. Ko je prišel nekoč v zavod na ordinacijo, so rabili zdravnik radijevo iglo v vrednosti 25.000 frankov, ki so jo zasadi Edwardsu v nos. Ker je bolnik mislil, da je lečenje za tisti dan že končano, je odšel iz ordinacijske sobe in se vrnil mirno domov. Seveda ni imel niti pojma, da nosi v nosu tako dragoceno.

Sele čez nekaj časa so zdravniki opazili, da je bolnik odšel z dragoceno radijevo iglo v nosu. Obvestili so policijo, ki je seveda takoj povabila Edwardsa k sebi in ga odvedla nazaj v radiološki zavod, kjer so mu potegnili zaklad iz nosu. Potem se je pa lahko zopet vrnil domov, ker je bil odnesel dragoceno iglo nehoti in nevede.

14 letni virtuozi

14-letni Američan Jehudi Menuhin je veselo dečko, ki kaže sicer vse normalne znake 14-letnega dečka, je pa čudovito talentiran za glasbo. O njem govori že ves svet. Njegovi starši so še študirali na newyorški univerzi, ko je prišel na svet. Sinček je kazal že od zgodnje mladosti izredno zanimanje za glasbo. Kot 9-mesečnega dojenčka so ga nosili roditelji s seboj na koncerte, ki jih je poslušal z velikim zanimanjem in navdušenjem. Ko je bil star dve leti, je postalo jasno, da ga najbolj mika vijolina. Dobil jo je v dar, pa ni bil zadovoljen z njo, ker je slabo pela.

Štiriletnega Jehudija vidimo že kot učenca Louisa Persingerja. S 7 leti že igra v Francisco-Symphonic-Orchestra svoj prvi koncert. Leto dni pozneje nastopi z uspehom v Manhattan Opera House. Toda nadarjenega dečka je treba poslati v Evropo. Roditelji niso posebno premožni, toda v Ameriki ni težko najti mecena za take talente. Jehudi študira zdaj v Parizu pri rumunskem vijolinistu in skladatelju Georgu Enescu. Nedavno je nastopil prvič v Evropi z orkestrom Lamoureux v Parizu. Kmalu se vrne v New York. Zdaj je že velik umetnik, ki ima mnogo občudovalcev na obeh straneh Atlantika. Njegova nadarjenost je čudovita, spomin v glasu fenomenalen. Nekaj ur mu zadostuje, da preštudira težko kompozicijo in se je nauči na pamet.

V BOJU PROTI JETIKI

je neobhodno potrebna knjiga

Doc. dr. Iv. Matko: Protituberkulozni dispenzar v službi socialno-higijske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezn.

Veliko delo, ki obsega 810 strani, velja broširano Din 270.—, vezano 300.—.

Naročila točno izvršuje

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 2.

Večja množina

makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Sveže najfineše norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

GOSTILNO

z osebno pravico vzame zakon-ski par ali samec (-ka) v najem ali na račun — mož zmožen vseh uradniških poslov, kakor obče ekonomije. — Ponudbe po »Energičen 2856« na upravo »Slov. Narod.«

HOTELE, GOSTILNE

kavarne, restavracije in vinotoče prodaja in daje v najem poslovnica za gostilničarstvo M. S. Pavlekovič, Zagreb, Ilica 146/I. Informacije proti poslani 5 Din znamki pošljemo franco. 2860

CEMENTNO OPEKO

strešno in zidno gre izdelovat na dom Ciril Vidmar, izdelovatelj cementne opeke, Fužina 22, pošta Gorenja vas 2859

STANOVANJSKO HIŠO

novi, z dvema sobama, kuhinjo, pritliklami in 3000 m² vrta poleg Novega mesta prodam. Stavba ima solnčno lego in lep razgled na pokrajino. — Ponudbe je nasloviti: Šmihel št. 8, pošta Novo mesto. 2558

SADNA DREVESA

samo zanesljive prvovrstne sorte za jesensko ali spomladansko saditev si nabavite takoj pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3/I. — Zahtečajte cenik. 2857

MORSKE RIBE

Danes sveže pošiljke! Vina dal-matinska iz lastnih vinogradov. — Gostilna na dvorišču hotela Tratnik.

Sunara.

Strojepisni pouk

Večerni tečaj od 7. do 9. ure. — Vpisovanje danes in jutri od 7. do 8. ure zvečer. Christoff učni zavod, Domobranska cesta 7/I.

MORSKE RIBE

Danes v večji izbiri sardele, skombri, švolje, brancini itd. — Izbira drugih jedil, purani in piščanci na razne načine. — Vino prvovrstno; črni in beli mošt. Cene nizke!

OPERA KLET, GLEDALSKA ULICA 2 — LJUBLJANSKI DVOR, KOLODVORSKA ULICA 28 2864

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti Din 7.—, Stenski prti rdeči ali modro obrobljeni Din 10.—, prtički od 1.— Din naprej, blazine, milie itd. Novi vzorci, čisti tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj

Vezenje zaves, perila, monogramov, entlanje, ažuriranje. »Breda« žepni robci komad Din 2.—, beli in barvasti batist žepni robci vezeni komad Din 6.—.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). — Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter naka zila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd. Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2543. Interurban 2706, 2806.